O našich slavných prohrách

Původ materiálu
Alžběta Hatajová
Pořadí v lekci
14

Téma

Neznámý Bůh — známý díky Ježíši Kristu. Nepochopení, nepřijetí, ale také alespoň částečný úspěch

Cíl

Děti si uvědomí, jak těžké někdy je povídat lidem o Pánu Bohu a že i když s námi Pán Bůh je, nemusí se nám vždy dařit.

Pro učitele

Biblický text: Sk 17,16–34

Výkladové poznámky

Pro Pavla byly **Athény** podle jeho vlastního záznamu (1Te 3,1) jen průchozí stanicí na cestě do Korintu.

Athény byly intelektuálním centrem tehdejšího světa. Mladí lidé ze všech zemí císařství se tam vzdělávali, hlavně ve filosofii. Lukáš představuje athénské chrámy a sochy bohů, filosofické školy i zvídavé publikum, lačné po nových poznatcích, nadšeně diskutující, domýšlivé a pohotové k posměchu. Město sice již mělo dobu největšího rozkvětu za sebou, ale stále tam dosti vzkvétala vzdělanost.

Stoikové a epikurejci považovali Pavla pobaveně za jednoho ze spodiny cizinců, který v Athénách hledá své patrony. Zároveň jsou ale zvědaví a lační po nových přístupech. Třeba jim Pavel dokáže zprostředkovat zase něco nového, co ještě nikdy nikde neslyšeli.

Areopag nebyl stadion, ani veliké prostranství, ale malá, významná budova, kde se dříve scházela aristokratická rada. Ta měla na starosti věci správní a soudní. V době Pavlově zde mohla být — malým počtem lidí — posuzována oprávněnost Pavlova zvěstování. Pavlovo kázání tedy není misijním neúspěchem před „narvaným stadionem“.

Když Pavla vyzvali, aby přednesl své učení, začal zvěstovat o Ježíši. Tentokrát byl v jiném postavení než jindy. Nemusel nic zjednodušovat. Mluvil k intelektuálům. Pavel přesně volenou argumentací dosáhne toho, že vyhmátne z nauky protivníků to, co je přivede k reakci: někteří se smějí, jiní to považují za nezajímavé, jiní chtějí další lekci, jiní uvěří (Sk 17,34). Pavel neblábolí o všem možném. S filosofií se zřejmě obeznámil za svého pobytu v Tarsu, kde byly filosofické školy.

Athéňané ve vzkříšeného Krista většinově neuvěřili. Vysmáli se Pavlovi a odmítli ho. Někteří ale uvěřili a následovali ho. V tomto příběhu se jedná o setkání křesťanského poselství se zástupci antické vzdělanosti a kultury.

Úskalí

To, že se Pavlovi v Athénách téměř vůbec nedaří neznamená, že ho Pán Bůh opustil. Jen že se člověku zkrátka taky nedaří vždycky. Ne všude je místo vhodné pro zvěstování Krista. Ale všude se o to můžeme pokoušet. Pavel to taky nevzdal. Šel dál — a ejhle, někdo se k němu přeci jen přidal! Šel dál a nevzdal to. To je výzva také pro nás. Pán Bůh nám pomáhá, ale neznamená to, že budeme mít všude vše „zadarmo na první dobrou“.

Odkazy

Pollock, John: *Svatý Pavel — apoštol pohanů.* Praha: Návrat domů, 2003

Bornkamm, Günther: *Apoštol Pavel.* Praha: Kalich, 1998

Pro děti

Předškolní děti

Na vyprávění s sebou přinést kostky/kameny/… čím více, tím lépe. Děti z nich budou stavět věže–oltáře. Jako první věc dáme dětem úkol, aby postavily věž — čím vyšší, tím lepší, ale aby se udržela. Ideální bude, když i vy jednu věž postavíte. Čím jich bude víc, tím to bude pro příběh lepší.

Proč my lidé vlastně stavíme věže? K čemu nám jsou dobré? Proč chceme, aby bylo něco takhle vysokého? Abychom byli pak i my výš než druzí lidé, abychom se mohli pěkně rozhlédnout po kraji a po druhých lidech. Však jste určitě byli někdy na nějaké rozhledně, ne? A když jste byli nahoře, pěkně jste se určitě podívali po kraji — a jé, ty domečky jsou najednou tak malinkaté *(můžete dát třeba krabičku od sirek či něco malého mezi ty věže)*. A ty stromy! Vždyť se na ně díváme seshora. Jsme vyšší než ty největší stromy! A co teprve lidi. Takoví malí

mravenečci. Jako kdyby to byli trpaslíci nebo nějací skřítkové. Tak takovýto rozhled může mít člověk, když se dívá na svět z rozhledny. Je to pěkná věc, postavit si pro sebe takovou krásnou věž, která je ze všech stran pěkně vidět, takže všichni vědí, že je to moje věž. *(Zde je možno jmenovat: všichni teď vidíme věž Matýska a Barunky a…podívejte se, jak pěkně ji postavil/a.)* Postavili byste takovou věž taky někomu jinému než sobě? Třeba mamince nebo tatínkovi…komu byste dokázali takovou věž postavit? Postavili byste ji i třeba Pánu Bohu? Aby každý viděl, že je to jeho věž, že jste ji stavěli pro něj. A on aby se mohl dobře rozhlížet po kraji?

Už dlouho si povídáme o Pavlovi, který chodil městy a vyprávěl lidem, kdo je Pán Bůh, co všechno pro nás dělá a že je dobré mít ho rádi. Dnes je Pavel ve městě, které se jmenuje Athény. Je to město, kde si každý myslí, že všechno ví a že je chytřejší než druzí. Protože si každý myslí, že ví všechno nejlíp, nevěří nikomu jinému než sobě a tak se taky spoléhá jen sám na sebe. A aby mu nebylo smutno, udělá si také svého boha — třeba boha radosti, boha sluníčka, boha vody, boha jídla… Co vás ještě napadá, jakého boha by si mohli udělat?
A každému takovému bohu postaví také věž, aby ho všichni lidé dobře viděli a vážili si ho. Pro jakého boha by mohla být ta vaše věž?

Tak si to představte! Athény jsou město plné bohů, ale toho jediného pravého Pána Boha tam neznají. To se musel Pavel leknout, když do města vstoupil! *(Ideálně, když budete mít malou postavičku Pavla a budete s ní procházet mezi jednotlivými oltáři.)*

Má snad Pavel šanci v takovém městě, kde má každý svého boha na to, na co ho zrovna potřebuje? Může tady říkat, ať všechny tyto bůžky lidé zahodí, zboří, zničí věže, že je jen jeden Bůh pro všechny a všechno a tomu Bohu mohou společně vystavět takové místo, kde se s ním a ostatními budou setkávat. Třeba chrám nebo židle a stůl, okolo kterého by si mohli všichni sednout?

Asi nemá šanci. Ale zkusí to. Přijde a řekne (např.): Matýsku, zboř svou věž. Tvůj bůžek není. Pojď, postavíme spolu židli. Barunko, zboř svou věž…

(Pokud děti poslechnou, stavějte společně místo setkávání lidí s Bohem. Pokud poslechne jen někdo, nebourejte věže ostatním, ale postavte místo setkávání s těmi, kteří chtějí Pavla následovat. Pokud nechce nikdo, taky dobře. Zkuste oslovit všechny a uvidíte.)

Pavel lidi pozval k Pánu Bohu — aby mu věřili, aby se spolehli jen na něj. A oni se mu vysmáli *(děti, které nezbořily věž, ať se smějí)*. Tak Pavel poznal, že tady pro něj není místo. Odešel z Athén pryč. Ale bylo pár lidí, kteří své chrámy zbořili. A ti s ním šli. Uvěřili Pánu Bohu. Uvěřili Pavlovu vyprávění. A za těchto pár lidí ta těžká práce v Athénách stála. I kdyby měl uvěřit jen jeden z nich.

Pomůcky: Kameny/kostky, krabičky od sirek, malá postavička (Pavel).

Mladší školní děti

Umíte si představit, že byste šli do nějakého cizího města, které vůbec neznáte a rozhodli se, že tam budete lidem vyprávět příběhy, jaké si vyprávíme my v nedělce? O Pánu Bohu a o Ježíši Kristu? Jak by se na vás asi ti cizí lidé v cizím městě tvářili?

Možná by říkali: „Co tady chce ten blázen? Má vůbec rozum? Možná, že se dočista pomátl. Pojďme raději od něj pryč — někam do ústraní. Ještě by nám mohl ublížit!“ *(Pokud budou mít děti chuť, můžete si to zahrát. Jeden si vybere jakýkoliv příběh z Bible, který zná a bude chodit mezi ostatními a snažit se je přesvědčit, že právě to je ono — ať věří v Pána Boha.)*

Je to těžké. Člověk se nesmí bát trapasu. A tak potřebuje k takovému chování odvahu. Jako Pavel, když přišel do města, které se jmenuje Athény. Chtěl lidem vyprávět o Pánu Bohu, ale zjistil, že tam nemá žádnou šanci. Nikdo sice Pána Boha neznal, ale všichni měli svoje vlastní bůžky. Lidé věřili, že jim pomůžou. Jednoho měli na úrodu, jiného na přátelství, dalšího na vodu, potom taky na sluníčko. Když bylo potřeba zalít úrodu, zavolali toho na vodu a doufali, že jim pomůže. A ono někdy zapršelo a jindy ne. A takhle — se spoustou bůžků — jim to náramně vyhovovalo. (*Uveďte další příklady nebo nechte děti, ať samy vymyslí nějaké bůžky a na co by byli dobří. Můžete rozdat dětem modelínu, ať každý z nich vymodeluje svého vlastního bůžka nebo oltář pro toho bůžka.)*

Pavel jim ale přeci jen zkusil vyprávět o Pánu Bohu, kterého oni neznají, ale který je jediný pravý Bůh pro všechno a pro všechny. Athéňané se mu vysmáli: „Na co by nám byl jeden bůh pro všechno, když jich máme víc? Co když jednoho nazlobíme? To bychom už u něj neměli šanci na nic. Takhle máme v záloze ještě spousty jiných. Pavle, s tímhle tvým neznámým Bohem neprorazíš!“

Pavlovi muselo být velmi smutno. Nejen že se mu všichni smáli. Ale nepochopili, co je pro ně důležité. Nedokázal je přesvědčit, aby zahodili všechny tyhle smyšlené bůžky a obrátili se k tomu jedinému pravému Bohu Hospodinu.

Ne vždycky se nám podaří prosadit něco dobrého. I když se moc snažíme. Lidé nemají zájem měnit své zvyky a pohodlí. Ale můžeme se o to prosazování vždycky snažit!

Hra „Boření oltářů“: Děti si vystaví oltář z kostek — každý by měl mít stejný počet kostek. Pak postupně hází kostkou. Dohodněte se předem na jednom čísle/barvě (pak mohou hrát i předškoláci). Vždy, když číslo padne, smí ten, kdo házel sundat jednu kostku ze svého oltáře. Kdo první rozebere svůj oltář, vyhrál. Tato hra ukáže, jak by bylo pěkné, kdyby se Pavlovi podařilo v Athénách lidi přesvědčit, aby přestali věřit jiným bohům a spolehli se na Hospodina.

Pomůcky: Modelína, kostky, herní kostka (číselná/barevná).

Starší školní děti

Již déle si vyprávíme, jak chodil apoštol Pavel od města k městu a všude vyprávěl o Ježíši Kristu. Už je z toho taky dost unavený — není se čemu divit. Vždyť si vůbec neodpočine. A tak jde dál, má naplánovanou cestu přes Athény. Možná si říkal, že tudy jen projde a zastaví se, jen aby si odpočinul. Když ale vstoupí do města, je překvapen a zároveň zděšen. Athény jsou plné moudrých lidí — filosofů (filosofie = láska k moudrosti), kteří se stále vzdělávají a přemýšlejí o světě a o lidech. „Pane jo, tady by se o Kristu mohlo dobře vyprávět, vždyť tu jsou samí moudří lidé!“ pomyslel si Pavel. A tak se začne víc soustředit na to, co se tu děje. A tu si všimne, že je tu kromě spousty moudrých lidí také spousta oltářů. „Že by tu už o Pánu Bohu slyšeli?“ zaraduje se Pavel. Ale kdepak. To jsou oltáře různým bůžkům. Do Athén totiž přichází velká spousta lidí, kteří se chtějí vzdělávat. Jsou to lidé z celého světa. A tak s sebou přinášejí různé víry — tu někdo věří bohu slunce, tu jiný bohu slávy a úspěchu. Až se z toho Pavlovi točí hlava. No to snad ne. Chodí a hledá oltář pro Hospodina. Je jich tu tolik, ale žádný pro Hospodina? Opravdu. Jen jeden jediný je jiný než ostatní. Je určen neznámému Bohu. To proto, aby athéňané náhodou na někoho nezapomněli. Pavel se rozhodne tento oltář využít a přeci jen zkusit přesvědčit athéňany, že je jen jeden Bůh, který by jim všem měl bohatě stačit. Chce jim o něm vyprávět. Přeci to nebude tak těžké — vždyť tu žijí samí moudří lidé! A tak jim Pavel začal vyprávět o Pánu Bohu. Vyprávěl a Athéňané na to vždy také reagovali. Můžeme si jejich rozhovor představit asi takto:

„Vám neznámý Bůh stvořil svět!“ — „Proč ne? Tomu klidně budeme věřit. Někdo ho stvořit musel.“ odpověděli Athéňané.

„Je to Bůh, který nám je stále nablízku.“ — „Proč by nemohl být Bůh přítomen u všech a ve všem? Třeba v lidech i v přírodě? Tato myšlenka nám není cizí. Vždyť i naši bozi někdy přijdou,“ reagovali lidé.

„Je to Bůh, který zve lidi k tomu, aby se chovali dobře.“ — „Nojo, no. Každý bůh si klade nějaké podmínky.“

Pavel v rozhovoru pokračuje a zkusí jít ve vysvětlování ještě dál: „Protože On rozhodl, že bude den, kdy nás všechny přijme k sobě. Budeme muset ale projít přes jednoho soudce, kterého určí.“ — „Hmm.“, to už je Athéňanům trošku divné a nepříjemné. Ale Pavel to ještě doplní, aby všichni chápali.

„Tento dobrý a hodný soudce, to je Kristus, kterého lidé zavrhli a zabili, ale Bůh Hospodin ho vzkřísil z mrtvých, aby spolu s ním kraloval nad světem.“ — To už je pro Athéňany příliš. „Něco

takového patří do světa pohádek. Co nám to chceš namluvit? Nevěš nám bulíky na nos.“ Pavlovi se tak akorát vysmáli. V tomto okamžiku je Pavel u konce. Už nemá šanci cokoliv dalšího říct. V Aténách nic nepochopili. Raději budou mít 3000 bůžků ve městě než takového Boha, který přišel na zemi, byl zabitý a pak vstal z mrtvých jako Kristus.

V Athénách žije spousta myslitelů a všichni se tváří, jak jsou jedni na druhé hodní a berou vážně jejich názory. Ale víra v Pána Boha je tu odmítnuta. Athéňané nepřijali Pána Boha ani Pavla.

Možná nám přijde, že takovým lidem nerozumíme. Ale jděte se někdy podívat do svého okolí — stačí tady u nás ve městě/vesnici a pořádně se rozhlížejte. Všímejte si lidí, jak se chovají. Všímejte si i sebe. Nemáme také my své modly, které máme radši než Pána Boha? Taková modla nemusí být jen bůžek, kterému se staví oltář a nosí obětní maso, jako to měli v starověkém světě.

Co můžou být takové modly/idoly dneška? *(Připravte si předem obrázky, např. z časopisů: auto — dům — loď — kariéra — dovolená — přátelé — diplom — úspěch —…*)

Co můžeme dnes svým idolům obětovat? Dneska obětujeme jiné věci, jako třeba čas, přátele, (manželství)…protože čekáme, že někde jinde budeme mít víc štěstí, že se budeme mít lépe.

Je dobré mít cíle, jít kupředu. Ale musíme si dávat pozor, abychom se nenechali příliš očarovat vlastními idoly. Nesmíme zapomínat, co je opravdu důležité. Věřit Pánu Bohu a spoléhat se hlavně na něj. Myslet také na druhé lidi tak, jak to dělal také Ježíš. Asi máte věci, které máte moc rádi (*můžou všichni jmenovat*), ale žádná věc nestojí za to, abychom se kvůli ní rozhádali s lidmi nebo na všechny a všechno zapomněli. To chtěl Pavel lidem předat. A v Athénách se mu to skoro vůbec nepovedlo. Ale trošku přeci. Našlo se i v takovémto městě pár lidí, kterým to dávalo smysl a šli s Pavlem pryč — dál, na jeho cestě.

A takoví lidé jsou i dnes. Není jich moc. Ale v Pána Boha uvěří a chtějí jít správnou cestou.

Pomůcky: Obrázky, např. z časopisů: auto, dům, loď, kariéra, dovolená, přátelé, diplom, úspěch…

Liturgie

Písně

Nám pomoz Pane milý (HA 144, SV 201); *Zpěv o boji víry* (HA 160); *Jděte po všem světě* (HA 118, BTS 86)

Biblický text k zapamatování

Koho uctíváte, a ještě neznáte, toho vám zvěstuji: Bůh učinil svět a všechno, co je v něm a vzkřísil Ježíše z mrtvých. (Sk 17,24.31 b — parafráze)

Rituál

Společné setkání lze pravidelně *zahajovat písní* např. Dík slovům tvým. Krátká je píseň *Dál přece nejdeme sami* (SV 39). Dá se využít také refrén písně *To já, ó Pane můj* (SV 331) a její první sloka „Koho pošlu, kdo se hlásí…" Na tyto písně se dá navázat představením postavy, o které si dnes budeme povídat.

Zahájení s pomocí *výtvarného znázornění*: Do světla reflektoru na plakátu umístíme dnešní postavu (černobílý obrázek), po vyprávění ji mohou děti vybarvit. Ve světle stále stojí Pavel. Akorát se mu aktuálně tolik nedaří.

Okénko do bohoslužeb

Povídat si s dětmi o tom, kde nejdál v cizině už byly a jaké to pro ně bylo — co je tam úplně jiné než u nás? (Jinak lidé vypadají, mluví jinými jazyky…) Bylo tam něco stejné? (Např. domy, jídlo, kostely…) Bylo jim tam pěkně, nebo se rády vracely domů? Už se dětem někdy stalo, že jim někdo něco nevěřil? Jaký to byl pocit, když něco říkaly a druzí se jim smáli, že je to hloupost?

Také Pavel cestoval, ne aby jel k moři nebo na prázdniny, ale aby lidem vyprávěl o Ježíši Kristu. A byla místa, kde mu lidé rozuměli — o takových si děti již v nedělce vyprávěly. Ale byla místa, kde mu lidé vůbec nerozuměli a kde o Pánu Ježíši nechtěli ani slyšet. O takovém příběhu si budete povídat dnes.

Modlitba

Pane Bože, prosíme tě, ať není lidem směšný příběh o Pánu Ježíši. Ať ho všichni rádi posloucháme a věříme v něj. Prosíme, dávej nám sílu snažit se, i když nám druzí nevěří, i když se nám nedaří. Amen.

Odkaz na píseň
Nám pomoz, Pane milý, tvé slovo správně znát
Jděte po všem světě (BTS86)
Cílová skupina
Předškolní
Mladší školní
Starší školní

Katechetické cykly

Dál přece nejdeme sami IV (s apoštoly, s Janem a celou církví)

Biblický odkaz (kat)

Skutky 17